

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Çin küresel ekonomik krizin başlangıcından bu yana en düşük büyümesini kaydetti.

Çin ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %6,9 ile tahminlerin bir miktar üzerinde büyüdü. Bu seviye 2009'un ilk çeyreğinden bu yana sergilenen en düşük büyüme performansına işaret ediyor. Çin o dönemde %6,2 oranında büyümüştü. Büyümenin kompozisyonuna bakıldığında hizmetler sektörünün sanayi sektörünün yerini almaya başladığı görülüyor. Yıllık bazda sanayi üretimi %5,8 artarken, hizmetler sektöründeki artış %8,6 düzeyinde gerçekleşti. Ekonomik büyümenin kompozisyonundaki değişiklik son yıllarda ülke ekonomisinin geçtiği dengeleme sürecinin bir sonucu olarak değerlendiriliyor.

Öte yandan, resmi büyüme verilerinin güvenilirliği tartışma konusu olmaya devam ediyor. Çin'de yılın üçüncü çeyreğindeki birçok olumsuz gelişmeye rağmen büyümenin %7'nin hemen altında gerçekleşmesi istatistiklerin güvenilirliğine ilişkin şüpheleri artırıyor. Ayrıca, büyümede ağırlığın tam olarak istenilen şekilde imalat sektöründen hizmetler sektörüne kayması da verilere ilişkin şüpheleri destekliyor.

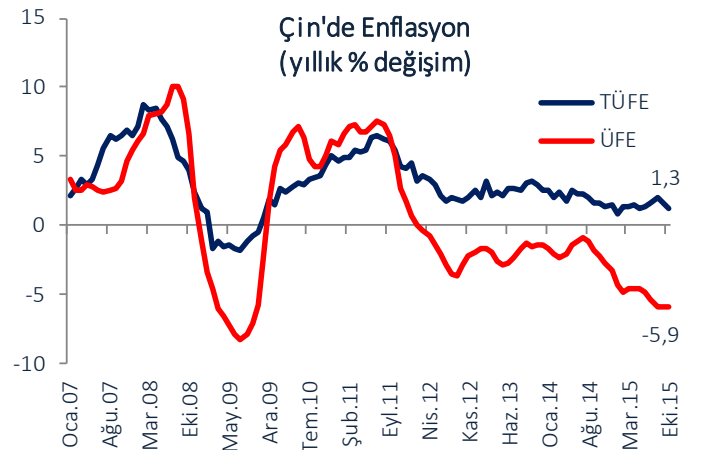
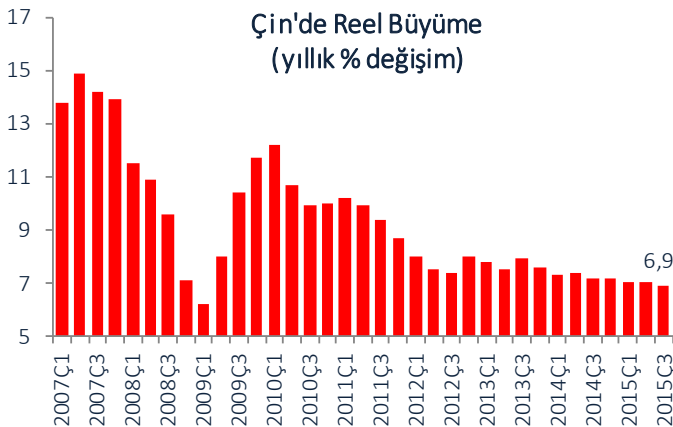
Çin'de büyüme performansındaki ani bir ivme kaybı dünya ekonomisi için temel risk unsurlarından biri...

Çin'deki yavaşlamanın hız kazanması küresel ekonomi için en temel risk unsurlarından birisi olarak değerlendiriliyor. Dünya ticaret hacminde yüksek paya sahip olan Çin ekonomisinde gerçekleşecek hızlı bir ivme kaybının; dış ticaret hacminde daralma, emtia fiyatlarında gerileme ve bu gerilemenin gelişmiş ülkelerde deflasyonist baskıları artırması gibi çeşitli kanallar aracılığıyla tüm dünyada etkili olması bekleniyor. Böyle bir senaryonun gerçekleşmesi halinde ülkenin başlıca ithalat ortaklarından olan Hong Kong, Güney Kore ve Japonya'nın en fazla etkileneceği öngörülüyor. Emtia fiyatlarındaki gerileme emtia ihracatçısı ülkeleri olumsuz yönde etkilerken, Türkiye gibi net emtia ithalatçısı ülkeler bu durumdan fayda sağlıyor.

Çin'de enflasyondaki düşüş deflasyon endişelerinin sürmesine neden oluyor.

Çin'de Ekim ayında tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) beklentilerin altında artış kaydederken deflasyon endişelerinin sürdüğüne işaret etti. Yıllık enflasyon Ekim ayında Eylül ayına göre 0,3 puan gerileyerek %1,3 düzeyinde gerçekleşti. Enflasyon gelişmelerinde gıda fiyatlarındaki mevsimsel artışın etkili olduğu görülürken, bu etkinin ortadan kalkması halinde deflasyon riskinin belirginleşmesinden endişe ediliyor.

Üretici fiyatlarındaki (ÜFE) düşüş eğilimi ise Ekim ayında da devam etti. Yıllık bazda ÜFE'de yaşanan gerileme %5,9 düzeyinde gerçekleşti. Böylelikle, üretici fiyatlarındaki deflasyon 44. aya taşınmış oldu. ÜFE'deki düşüşün sürmesinde sanayi sektöründeki atıl kapasite, emtia fiyatlarındaki düşüş ve başta konut sektöründen kaynaklı olmak üzere talepteki zayıf görünüm etkili oluyor.

Kaynak: Reuters

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Kasım 2014'ten bu yana politika faizi 6 kez, zorunlu karşılık oranları da 4 kez indirildi.

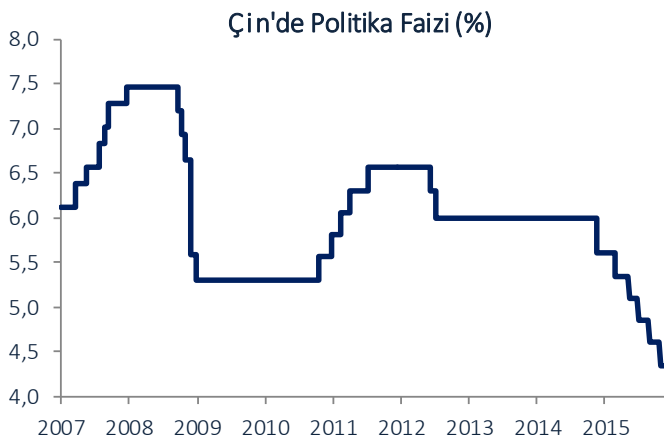
Ekim ayı enflasyon rakamları Çin'de deflasyon endişelerinin sürmesine neden olurken, politika yapımcıların ekonomiye destek olmak için yeni önlemler alabileceği beklentisini destekliyor. Ancak, desteğin para politikası aracılığıyla mı yoksa kamu harcamaları artırılarak mı sağlanacağı belirsizliğini koruyor. Son olarak Ekim ayında Çin Merkez Bankası politika faiz oranını 25 baz puan düşürerek %4,35 seviyesine çekerken, zorunlu karşılık oranlarında da 50 baz puanlık indirmeye gitti. Böylece Çin Merkez Bankası Kasım 2014'ten bu yana politika faizini 6 kez, zorunlu karşılık oranlarını da 4 kez indirmiş oldu. Para politikasının etkisinin görece sınırlı kaldığı göz önüne alındığında, önümüzdeki dönemde maliye politikasında ekonomiyi destekleyecek yönde tedbirler alınması ihtimali giderek güçleniyor.

Çin'deki yavaşlama küresel madencilik ve denizyolu taşımacılığı sektörleri üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor.

Dünyanın en büyük emtia ithalatçısı durumundaki Çin, çoğu metal cinsinde ve kömürde küresel talebin önemli kısmını tek başına karşılıyor. Bu nedenle küresel emtia fiyatlarının seyrinde belirleyici olan Çin, küresel ölçekte madencilik firmalarının cirolarının ve kâr marjlarının oluşmasında da oldukça etkili ve sektörün önümüzdeki dönemdeki seyri açısından kilit rol oynuyor. Bu durum Türk madencilik sektörü açısından da geçerli. Çin'in sektörler itibarıyla ihracat içindeki payı incelendiğinde, metal cevheri madenciliği ihracatının %60'ının, diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörünün ihracatının da %53'ünün Çin'e yapıldığı görülüyor. Diğer sektörler içinse Çin'deki yavaşlamanın dış ticaret kanalı ile doğrudan etkisinin daha sınırlı olacağı öngörülüyor.

Çin'in emtia talebinin seyri küresel navlun fiyatlarının oluşmasında da etkili oluyor. Halihazırda atıl kapasite ve düşük fiyatlar ile mücadele eden küresel denizyolu taşımacılığı sektöründe, Çin'deki ivme kaybının sürmesi durumunda küçük ölçekli firmalarda iflasların gündeme gelebileceği ifade ediliyor. Bu durumun sektörde konsolidasyon sürecinin hızlanmasına neden olması bekleniyor.

Küresel kriz öncesinde dünya genelinde talebin canlı seyretmesi deniz ticaret filosunun genişlemesine ve yeni gemi siparişlerinin artmasına neden olmuştu. İptal edilemeyen siparişlerin ticaret filosuna katılımı, kriz döneminde bile gemi sayısının artmaya devam etmesine yol açmıştı. Ancak, krizin ardından küresel ekonomik aktivitenin yavaşlaması ve talebin zayıflaması, ticaret filosundaki artışla birlikte, dünya genelinde navlun fiyatlarının da ciddi şekilde gerilemesine neden olmuştu. Navlun fiyatları üzerindeki aşağı yönlü baskılar günümüzde de devam ediyor. Nitekim, navlun fiyatları için önemli bir gösterge niteliğinde olan Baltık Kuru Yük Endeksi 20 Kasım itibarıyla 5 Ağustos 2015'te gördüğü 1.222 seviyesinden %59 oranında gerileyerek 498 ile tarihi düşük seviyesine indi.

EKONOMİK GÖRÜNÜM

13. Kalkınma Planı...

Çin, 2016-2020 döneminde ekonomik reformları ve kalkınma politikasını belirleyecek 13. Kalkınma Planı'nın öneri metnini açıkladı. Planının nihai halinin bir dizi değerlendirmenin ardından Mart 2016'da duyurulması bekleniyor. Bir önceki planda yer alan "istikrarlı görece hızlı büyüme" ifadesinin yerini bu kez "ılımlı-hızlı büyüme"nin aldığı dikkati çekiyor.

Büyümeye ilişkin net bir büyüme oranı telaffuz edilmese de Devlet Başkanı Xi Jinping plana ilişkin yaptığı değerlendirmede 2020 yılına kadar GSYH'nin ve kişi başına GSYH'nin 2010 yılına kıyasla iki katına çıkarılması hedefinin uygulanabilmesi için büyümenin en az %6,5 olması gerektiğini ifade etti.

Planın bir başka hedefi de ülkede şehirleşme oranını artırmak. Son yıllarda ülkede işgücüne olan yüksek talep ücretlerin reel olarak artmasına ve Çin'in rekabet üstünlüğünü bir miktar kaybetmesine yol açtı. Bu nedenle kırsal kesimden işgücü talebinin yüksek olduğu sahil kentlerine işgücü akışının gerçekleşmesi önem arz ediyor. Ancak, gerek iç kesimdeki olanakların artması, gerekse nüfusu köylü ve kentli olarak sınıflandıran "Hukou Sistemi"nin kentlere göç eden kırsal kesimin sosyal imkanlardan ve eğitim hizmetlerinden faydalanmasını engellemesi sahil kentlerine göçün sınırlı kalmasına neden oluyor. Bu nedenle işgücünün mobilitesinin artırılması için Hukou Sistemi'nin esnetilmesi gündemdeki konuların arasında yer alıyor. Çin'de halihazırda toplam nüfusun %55'e yakını şehirlerde yaşamakla birlikte, nüfusun %36'sı Hukou Sistemi'ne göre kentli statüsünde. Plana göre bu oranın %45'e çıkarılması hedefleniyor.

Büyüme ve yapısal reform ikilemi...

Çin'de ekonomideki ivme kaybı, reel sektör firmalarının yüksek borçluluk oranı, sanayi sektöründeki atıl kapasite, bankaların KİT'lere kullandığı sorunlu krediler, yerel yönetimlerin yüksek borç stoku ve konut sektöründeki zayıf görünüm gibi politika yapıcılarının çözmesi gereken birçok sorun bulunuyor. Orta ve uzun vadede ise, Çin hükümeti iç talebin ağırlığını artırarak daha dengeli ve istikrarlı bir ekonomik yapıya kavuşmasını sağlamak için yapısal reformları gündeminde tutuyor. Ancak, Çin'in uzun vadede ekonominin yapısını harcamalar tarafında iç talebe, üretim tarafında ise hizmetler sektörüne kaydırma hedefi ile kısa vadede ekonomik aktivitedeki ivme kaybının önüne geçme isteği çelişkili bir durum oluşturuyor. Tüm bunlar dikkate alındığında, Çin'in yapısal reform sürecinin seyrinin uzun vadede küresel ekonomi ve emtia fiyatları açısından en önemli gündem maddesi olacağını düşünüyoruz. Bu çerçevede, Çin'in 13. Kalkınma Planı'ndaki büyüme hedefi önümüzdeki dönemde küresel ekonominin büyüme performansına ışık tutması açısından önem arz ediyor. Büyüme hedefinin %6,5 civarında olması daha çok yapısal reformlara dayalı bir döneme girileceğine işaret ederken, %7 civarındaki bir hedef ülke ekonomisi için önceliğin kısa vadede büyüme olduğu anlamına geliyor. Bu oranın hedef olarak belirlenmesi durumunda yapısal reformların ötelenmesi ve ekonomiye destek olmak için para ve maliye politikasında yeni önlemlerin alınması bekleniyor.

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Çin "İki Çocuk Politikası"na geçiyor.

Çin "tek çocuk politikası"ndan "iki çocuk politikası"na geçeceğini açıkladı. Çin'de yaşanan demografik gelişmelerin uzun dönemli büyüme potansiyeli üzerinde yaratacağı baskı uzunca bir süredir ülkenin gündeminde yer alıyordu. Beklenen yaşam süresinin uzaması ve işgücündeki artış hızının yavaşlaması ülkede yaşlı bağımlılık oranının hızla artmasına neden oluyor. Bu durum henüz gelişme evresinde olan emeklilik ve sağlık sistemlerinin üzerindeki yükü artırıyor. Ülkede tek çocuk politikası 1970'li yılların sonlarında nüfus artışını kontrol altına alabilmek için yürürlüğe konmuştu. Ancak, son yıllarda bu politikanın esnetildiği görüldü. Öncelikle ilk çocuğun kız olması durumunda ikinci çocuğa izin verilirken, Kasım 2013'te ebeveynlerden birinin tek çocuk olması durumunda ikinci çocuğa sahip olması esnekliği tanınmıştı.

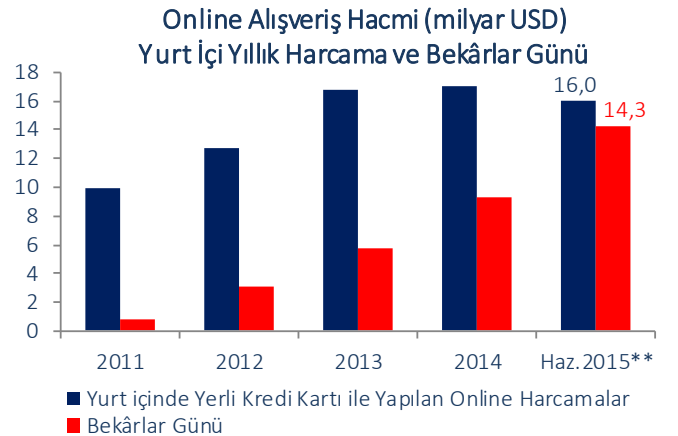
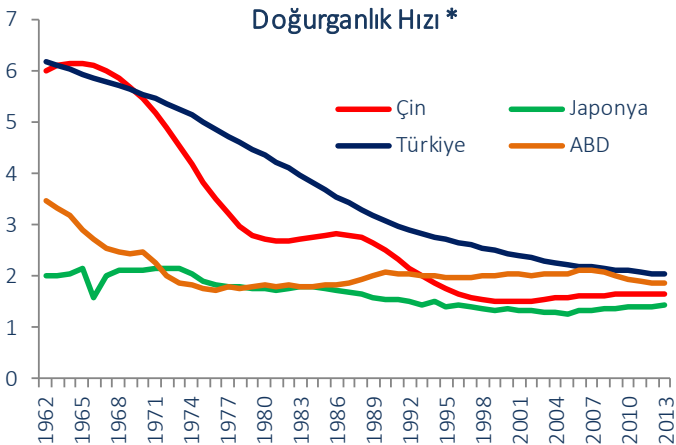
İki çocuk politikasına geçilmesiyle işgücündeki daralma eğiliminin önüne geçilmesi de hedefleniyor. Çin Ulusal Sağlık ve Aile Planlama Komisyonu Başkan Yardımcısı Wang Pei, Çin'in iki çocuk politikasının işgücündeki artış aracılığıyla ekonomik büyümeye 0,5 puan katkı sağlayacağını ifade etti. Wang Pei kısa vadede iki çocuk politikasının konut, eğitim, sağlık ve günlük ihtiyaçlar gibi farklı sektörlerde talebi artırarak istihdamı da destekleyeceğini belirtti.

Öte yandan, 1970'lerden bu yana devam eden ve tek çocuk politikası ile ivmelenen doğurganlık hızındaki gerileme, artan gelir ve eğitim düzeyi gibi faktörler tarafından da destekleniyor. Bu çerçevede, tek çocuk politikasının terk edilmesi beklenen ölçüde etkili olmayabilir. Ayrıca, doğum oranları artsa bile yeni doğanların işgücüne katılımı 2030'lu yılları bulacak. Bu durum Çin'in ekonomide uzun dönemli sürdürülebilirliği sağlayabilmesi için üretimde katma değeri yüksek ürünlere yönelmesini zorunlu kılıyor.

"Bekârlar Günü"nde alışveriş çılgınlığı...

Çin'de her yılın 11 Kasım'ında online alışveriş festivali olarak kutlanan Bekârlar Günü'nde Alibaba.com'un satışları 14 milyar USD'yi aştı. Bu tutar bir önceki yılın bekârlar gününe göre %60'lık bir artışa işaret ediyor. Şirketin alışveriş uygulaması Taobao'yu günün ilk saatlerinde yaklaşık 130 milyon kullanıcı ziyaret ederken, şirket 11 Kasım'da yaklaşık 1,7 milyon kurye, 400 bin araç ve 200 uçakla teslimatın yapılmasını öngörüyor.

Bekârlar Günü'nün 1993'te Nanjing Üniversitesindeki 4 bekâr arkadaşın 11 Kasım'ı (11.11) kutlama günü olarak belirmesi ve bu kutlamaların yaygınlaşarak bir üniversite geleneği haline gelmesiyle ortaya çıktığı ifade ediliyor. Daha sonraları ise özellikle genç nüfus arasında kutlanmaya başlanan Bekârlar Günü, dünyanın en büyük online alışveriş sitesi olan Alibaba.com'un kampanyası ile 2009'dan bu yana alışveriş festivali olarak kutlanıyor.

Kaynak: Dünya Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, www.statista.com

(*) Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca doğurabileceği ortalama çocuk sayısını ifade etmektedir.

(**) yıllıklandırılmış

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Yuan IMF'in SDR sepetine dahil edildi.

Çin, yuanı uluslararası rezerv para birimi haline getirme hedefi yolunda önemli bir aşamayı geride bıraktı. 30 Kasım'da gerçekleştirilen IMF İcra Kurulu toplantısında yuan özel çekme hakkı (SDR) sepetine dahil edildi. Yuanın sepetteki payı %10,92 olacak. Temmuz ayında IMF personeli tarafından hazırlanan raporda yuanın SDR sepetine dahil edilmesi için gereken tüm koşulları taşıdığı yönünde görüş bildirilmişti. IMF SDR yapısını son olarak 2010 yılında gözden geçirmiş ve yuanın SDR sepetine dahil edilmesini para biriminin "serbestçe kullanılabilir" olmadığı gerekçesiyle reddetmişti. SDR sepetinde önceki değişiklik ise 1999 yılında euronun dahil edilmesiyle gerçekleşmişti.

Çin, Airbus ve Boeing ile rekabet etmesi hedeflenen yolcu uçağı C919'u tanıttı.

Çin Kasım ayı başında havacılık sektöründe önemli bir başarıya imza atarak ilk yerli üretim dar gövdeli yolcu uçağı C919'u Şangay'da tanıttı. Çin'in Commercial Aircraft Corporation (COMAC) şirketi tarafından geliştirilen uçağın Airbus A320 ve Boeing 737 modellerine rakip olması planlanıyor.

158 yolcu kapasitesi ve 4.075 km. uçuş mesafesine sahip uçağın henüz deneme uçuşuna başlamadan 21 yerli ve yabancı firmadan toplam 517 sipariş aldığı belirtiliyor. Uçağın önümüzdeki yıl ilk uçuşunu gerçekleştirmesi, izleyen 3 yıl boyunca da test uçuşlarını gerçekleştirmesi planlanıyor. C919'un tanıtımından birkaç gün sonra Japonya da ilk yerli üretim yolcu uçağı olan Mitsubishi Regional Jet'in ilk uçuşunu gerçekleştirdi. Söz konusu gelişmeler, orta vadede bölgesel, uzun vadede ise küresel olarak havacılık sektöründe rekabetin artacağına işaret ediyor.

Çin, Asya-Pasifik Bölgesi'nde daha fazla ekonomik entegrasyon istiyor.

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, Antalya'da katıldığı G-20 zirvesinin ardından Filipinler'in başkenti Manila'da Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (APEC) toplantısına katıldı. Başkan Xi, bölgede işbirliğinin artırılmasının önemini vurgularken, Asya-Pasifik Serbest Ticaret Bölgesi'nin (FTAAP) oluşturulması sürecinin hızlandırılması gerektiğini ifade etti. Geçtiğimiz yıl Pekin'de APEC ülkeleri tarihi bir adım atarak FTAAP oluşumu sürecini başlatmıştı. Öte yandan, Çin geçtiğimiz aylarda ABD'nin liderliğinde oluşturulan ve Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan 12 ülkenin imzaladığı Trans Pasifik Ortaklığı Anlaşması'na katılmamıştı.

2016 yılında G20 toplantısına Çin ev sahipliği yapacak.

Önümüzdeki yıl G20 toplantısı 4-5 Eylül'de Çin'in Zhejiang eyaletine bağlı Hangzhou kentinde düzenlenecek. Çin'in yanı sıra bölge ekonomileri açısından büyük önem taşıyan organizasyonun mottosu "yaratıcı, canlı, birbirine bağlı ve kapsayıcı bir dünya ekonomisi kurmak" olacak.

İrtibat: Doruk Keser - Baş Temsilci

Türkiye İş Bankası A.Ş. Şangay/Çin Temsilcilik Ofisi

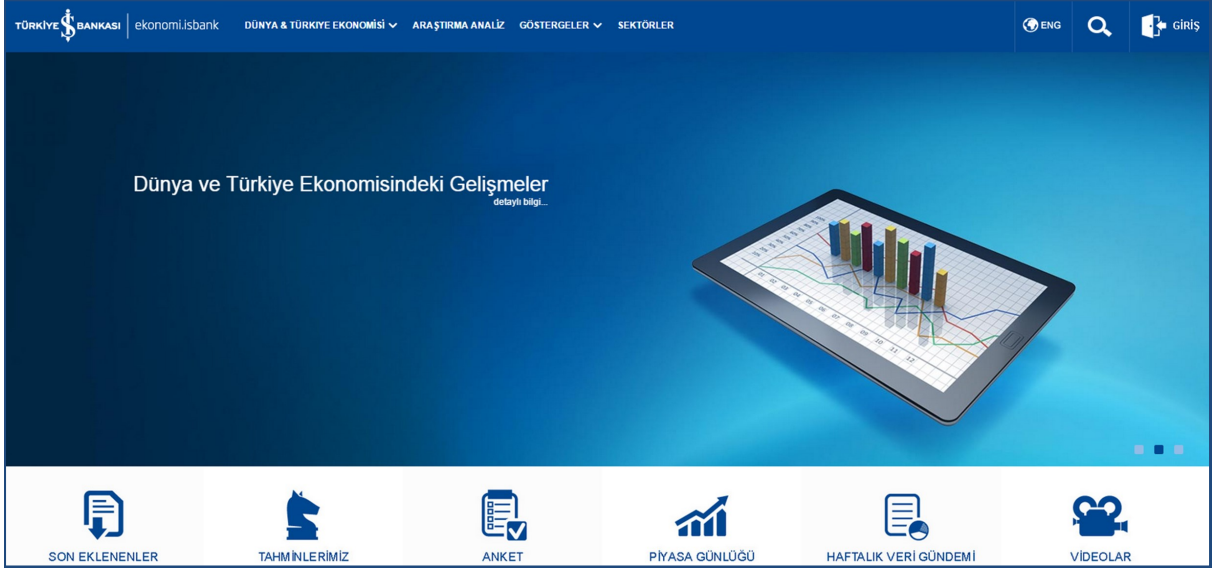
Tel: 0-0-86-21-504-708-82

Fax: 0-0-86-21-504-708-85

doruk.keser@isbank.net.tr

shanghai.rep.office@isbank.net.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.